

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 24.7.2024
COM(2024) 800 final

ANNEX

BIJLAGE

bij

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Verslag over de rechtsstaat 2024 Situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie

{SWD(2024) 801 final} - {SWD(2024) 802 final} - {SWD(2024) 803 final} -
{SWD(2024) 804 final} - {SWD(2024) 805 final} - {SWD(2024) 806 final} -
{SWD(2024) 807 final} - {SWD(2024) 808 final} - {SWD(2024) 809 final} -
{SWD(2024) 810 final} - {SWD(2024) 811 final} - {SWD(2024) 812 final} -
{SWD(2024) 813 final} - {SWD(2024) 814 final} - {SWD(2024) 815 final} -
{SWD(2024) 816 final} - {SWD(2024) 817 final} - {SWD(2024) 818 final} -
{SWD(2024) 819 final} - {SWD(2024) 820 final} - {SWD(2024) 821 final} -
{SWD(2024) 822 final} - {SWD(2024) 823 final} - {SWD(2024) 824 final} -
{SWD(2024) 825 final} - {SWD(2024) 826 final} - {SWD(2024) 827 final} -
{SWD(2024) 828 final} - {SWD(2024) 829 final} - {SWD(2024) 830 final} -
{SWD(2024) 831 final}

AANBEVELINGEN VOOR BELGIË

Over het algemeen heeft België met betrekking tot de aanbevelingen in het Verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt op het gebied van maatregelen om het rechtsstelsel als geheel voldoende personele en financiële middelen ter beschikking te stellen, rekening houdend met de Europese normen inzake middelen voor justitie;
- geen vooruitgang geboekt inzake de versterking van het integriteitskader, onder meer door regels vast te stellen inzake geschenken en voordelen voor parlementsleden en door de regels inzake draaideurconstructies voor de regering en de kabinetten aan te scherpen;
- enige vooruitgang geboekt op het gebied van de voltooiing van de hervorming van de wetgeving inzake lobbywerk, via vaststelling van een kader dat onder meer een transparantieregister en een wetgevingsvoetafdruk instelt en dat van toepassing is op zowel parlements- als regeringsleden;
- enige verdere vooruitgang geboekt op het gebied van de inspanningen voor het versterken van het kader voor toegang tot officiële documenten, met name door verbetering van de aanvraag- en beroepsprocedures, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt België aanbevolen om:

- verdere inspanningen te leveren om de structurele tekortkomingen in de justitiële middelen aan te pakken, rekening houdend met de Europese normen inzake middelen voor het justitieel stelsel;
- meer inspanningen te leveren om justitie efficiënter te maken, met name op het vlak van verkorting van de procedures op basis van volledige statistische gegevens;
- het integriteitskader te versterken, onder meer door het vaststellen van regels inzake geschenken en voordelen voor parlementsleden en inzake draaideurconstructies voor de regering en de kabinetten;
- de hervorming van de wetgeving inzake lobbyactiviteiten te voltooien, via vaststelling van een kader dat onder meer een transparantieregister en een wetgevingsvoetafdruk instelt en dat van toepassing is op zowel parlement- als regeringsleden;
- de inspanningen voort te zetten voor het versterken van het kader voor toegang tot officiële documenten, met name door verbetering van de aanvraag- en beroepsprocedures, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.
- maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat overheidsinstanties de definitieve uitspraken van nationale rechterlijke instanties en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens naleven.

AANBEVELINGEN VOOR BULGARIJE

In het algemeen heeft Bulgarije wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt bij het nemen van maatregelen om het relevante wetgevingskader aan te passen om langdurige detachering van rechters voor het vervullen van vacatures te voorkomen, rekening houdend met de Europese normen inzake detachering van rechters;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft de wetwijzigingen die tot doel hebben de werking van de inspectiedienst van de hoge justitiële raad te verbeteren en het risico van politieke beïnvloeding te vermijden, met name door gerechtelijke instanties te betrekken bij de selectie van de leden;
- de volledige uitvoering tot stand gebracht van de aanbeveling om de inspanningen op te voeren om de samenstelling van de hoge justitiële raad aan te passen, rekening houdend met de Europese normen inzake raden voor de rechtspraak;
- momenteel nog geen vooruitgang geboekt om te zorgen voor een verbeterde doeltreffendheid van de onderzoeken en een solide staat van dienst inzake vervolging en definitieve uitspraken in corruptiezaken op hoog niveau, en evenmin aanzienlijke vooruitgang tot stand gebracht op het gebied van institutionele hervormingen van de anticorruptiecommissie;
- geen vooruitgang geboekt om de integriteit van de hoogste uitvoerende functies te verbeteren, rekening houdend met Europese normen, met name door te zorgen voor duidelijke integriteitsnormen voor de overheid en een passend sanctiemechanisme;
- enige verdere vooruitgang geboekt met de inspanningen gericht op het verbeteren van de transparantie inzake de toewijzing van overheidsreclame, met name wanneer de overheidsreclame wordt uitbesteed aan tussenpersonen, zoals media-agentschappen;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan en de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees Semester, wordt Bulgarije aanbevolen om:

- stappen te ondernemen om het relevante wetgevingskader aan te passen om langdurige detachering van rechters voor het vervullen van vacatures te voorkomen, rekening houdend met de Europese normen inzake detachering van rechters;
- sneller werk te maken van de ontwerpen van wetwijzigingen die tot doel hebben de werking van de inspectiedienst van de hoge justitiële raad te verbeteren en het risico van politieke beïnvloeding te vermijden, met name door gerechtelijke instanties te betrekken bij de selectie van de leden.
- werk te maken van de plannen om een mechanisme vast te stellen voor de invoering van waarborgen in de benoemingsprocedure voor de door het Parlement gekozen leden van de Hoge Raad voor rechtsvervolging, waarbij hun onafhankelijkheid wordt gewaarborgd en rekening wordt gehouden met de Europese normen, met name met het oog op de rol van de Raad bij de benoeming en het ontslag van de procureur-generaal;
- te zorgen voor een solide staat van dienst inzake onderzoeken, vervolging en definitieve uitspraken in corruptiezaken op hoog niveau, en doeltreffende prestaties van de anticorruptiecommissie;
- de integriteit van de hoogste uitvoerende functies te verbeteren, rekening houdend met Europese normen, met name door te zorgen voor duidelijke integriteitsnormen voor de overheid en een passend sanctiemechanisme;

- verdere vooruitgang te boeken met de inspanningen gericht op het verbeteren van de transparantie inzake de toewijzing van overheidsreclame, met name wanneer de overheidsreclame wordt uitbesteed aan tussenpersonen, zoals media-agentschappen.

AANBEVELINGEN VOOR TSJECHIË

In het algemeen heeft Tsjechië wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de voortzetting van de hervorming van het openbaar ministerie in de geest van het initiële doel, met name om waarborgen in te voeren met betrekking tot het ontslaan van de procureur-generaal en andere hoofdaanklagers, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid en de autonomie van het openbaar ministerie;
- enige vooruitgang geboekt bij het nemen van maatregelen om de duur van de procedures te verkorten en de onafhankelijkheid van het onderzoek en de vervolging in corruptiezaken op hoog niveau te waarborgen.
- enige vooruitgang geboekt om het integriteitskader voor parlementsleden te versterken, met name door de bestaande regels inzake draaideurpraktijken en lobbyactiviteiten aan te vullen;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de voltooiing van de herziening van de wetgeving inzake belangenconflicten, onder meer door de definitie van uiteindelijk begunstigden te verduidelijken en geen verdere vooruitgang geboekt met verdere hervormingen op het gebied van de transparantie van informatie over media-eigendom;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft het aanscherpen van de regels en mechanismen ter versterking van het onafhankelijke bestuur van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- enige verdere vooruitgang geboekt inzake wetgevingswijzigingen voor de oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Tsjechië aanbevolen om:

- maatregelen te nemen op het gebied van het salaris van rechters, gerechtelijk personeel en personeel bij het openbaar ministerie, rekening houdend met de Europese normen op het gebied van middelen en salarissen voor het justitieel stelsel;
- maatregelen te nemen om de duur van de procedures te verkorten en de onafhankelijkheid van het onderzoek en de vervolging in corruptiezaken op hoog niveau te waarborgen;
- verdere maatregelen te nemen om het integriteitskader voor alle parlementsleden te versterken, met name door de bestaande regels inzake draaideurpraktijken en lobbyactiviteiten aan te vullen;
- vooruitgang te boeken met verdere hervormingen met betrekking tot de transparantie van informatie over media-eigendom;
- ervoor te zorgen dat er regels of mechanismen voorhanden zijn om publieke media financiering te verstrekken die geschikt is voor de verwezenlijking van hun publieke taak, met waarborging van hun onafhankelijkheid.
- verder vooruitgang te blijven boeken inzake wetgevingswijzigingen voor de oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs.

AANBEVELINGEN VOOR DENEMARKEN

In het algemeen heeft Denemarken wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- volledige uitvoering gegeven aan de aanbeveling om in het volgend meerjarig kader te voorzien in voldoende personele en financiële middelen voor het justitieel stelsel, rekening houdend met de Europese normen inzake middelen voor het justitieel stelsel;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft de invoering van regels inzake “draaideurpraktijken” voor ministers en lobbyactiviteiten en het waarborgen van een adequate controle op vermogensverklaringen van personen met een hoge functie in de uitvoerende macht;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het verzamelen van gegevens over onderzoeken en vervolgingen van corruptiegerelateerde misdrijven op nationaal en lokaal niveau te waarborgen;
- enige vooruitgang geboekt in het proces voor de hervorming van de wet inzake toegang tot overheidsdocumenten teneinde het recht van toegang tot documenten te versterken, met name door de gronden voor afwijzing van verzoeken om openbaarmaking te beperken, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Denemarken aanbevolen om:

- de herziening van het stelsel voor rechtsbijstand te voltooien, rekening houdend met de Europese normen inzake rechtsbijstand;
- regels inzake “draaideurpraktijken” voor ministers en lobbyactiviteiten in te voeren, en te zorgen voor een adequate controle op vermogensverklaringen van personen met een hoge functie in de uitvoerende macht;
- vooruitgang te boeken wat betreft het proces voor de hervorming van de wet inzake toegang tot overheidsdocumenten teneinde het recht van toegang tot documenten te versterken, met name door de gronden voor afwijzing van verzoeken om openbaarmaking te beperken, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.

AANBEVELINGEN VOOR DUITSLAND

In het algemeen heeft Duitsland wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige vooruitgang geboekt bij het opvoeren van de inspanningen om het justitieel stelsel van adequate middelen te voorzien, onder meer wat de salarissen van rechters betreft, rekening houdend met de Europese normen op het gebied van middelen en salarissen voor het justitieel stelsel;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft de plannen voor de invoering van een “wetgevingsvoetafdruk” voor het monitoren en traceren van alle belangenvertegenwoordigers die proberen invloed uit te oefenen op en bij te dragen tot specifieke wetgevingsteksten;
- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft de aanscherping van bestaande regels inzake draaideurpraktijken door de verschillende toepasselijke regels beter op elkaar af te stemmen, de toestemming voor een toekomstige aanstelling van hoge ambtenaren transparanter te maken en de afkoelingsperioden voor federale ministers en staatssecretarissen te verlengen;
- geen verdere vooruitgang geboekt wat betreft het plan om een rechtsgrondslag te creëren voor een recht op informatie van de pers met betrekking tot de federale autoriteiten, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten;
- nog geen vooruitgang geboekt wat betreft de uitvoering van het plan om de belastingvrije status van non-profitorganisaties aan te passen zodat zij niet meer, zoals met de huidige regels, in hun werking worden belemmerd, rekening houdend met de Europese normen inzake de financiering van maatschappelijke organisaties.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Duitsland aanbevolen om:

- maatregelen te nemen om te zorgen voor een passend niveau van bezoldiging voor rechters en openbare aanklagers, rekening houdend met de Europese normen inzake de beloning van het rechtssstelsel;
- de “wetgevingsvoetafdruk” verder te versterken door alle bijdragen van belangenvertegenwoordigers aan wetgeving bekend te maken en het toepassingsgebied uit te breiden tot de parlementaire fase van de wetgevingsprocedure;
- de bestaande regels inzake draaideurconstructies aan te scherpen door de duur van de afkoelingsperioden voor federale ministers en federaal parlementair staatssecretarissen te verlengen;
- vooruitgang te boeken wat betreft het plan om een rechtsgrondslag te creëren voor een recht op informatie van de pers met betrekking tot de federale autoriteiten, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten;
- uitvoering te geven aan het plan om de belastingvrije status van non-profitorganisaties aan te passen zodat zij niet meer, zoals met de huidige regels, in hun werking worden belemmerd, rekening houdend met de Europese normen inzake de financiering van maatschappelijke organisaties.

AANBEVELINGEN VOOR ESTLAND

In het algemeen heeft Estland wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen dat de richtsnoeren inzake belangenconflicten worden onderworpen aan een handhavingsmechanisme;
- enige verdere vooruitgang geboekt om een consistente en doeltreffende tenuitvoerlegging van het recht van toegang tot informatie te waarborgen, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Estland aanbevolen om:

- de inspanningen voort te zetten op het gebied van de hervorming van de raad voor het beheer van de rechtbanken, rekening houdend met de Europese normen inzake raden voor de rechtspraak;
- vooruitgang te boeken wat betreft de inspanningen om te zorgen voor een consistente en doeltreffende tenuitvoerlegging van het recht van toegang tot informatie, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten;
- te zorgen voor een doeltreffende openbare raadpleging in het kader van het wetgevingsproces.

AANBEVELINGEN VOOR IERLAND

In het algemeen heeft Ierland wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- aanzienlijke vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen dat, wat de samenstelling van de commissie voor de benoeming van rechters betreft, bij de hervorming van het systeem voor rechterlijke benoemingen en bevorderingen rekening wordt gehouden met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft de voortzetting van maatregelen om met het oog op een effectieve toegang tot de rechter de proceskosten te verminderen, rekening houdend met de Europese normen inzake onevenredige proceskosten en de gevolgen daarvan voor de toegang tot de rechter;
- volledige uitvoering gegeven aan de aanbeveling inzake lobbywerk, enige vooruitgang geboekt bij het versterken van het bestaande ethisch kader, onder meer met name de toezichts- en handhavingscapaciteit van de commissie voor gedragsnormen voor de overheidssector, maar niet met betrekking tot de versterking en digitalisering van het systeem voor vermogensverklaringen;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft de hervorming van de smaadwet om het werkklimaat voor journalisten te verbeteren, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten;
- enige verdere vooruitgang geboekt bij het nemen van maatregelen om juridische belemmeringen in verband met de toegang tot financiering voor maatschappelijke organisaties aan te pakken, als onderdeel van de hervorming van de kieswet.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Ierland aanbevolen om:

- werk te maken van de noodzakelijke wetgevingswerkzaamheden om de proceskosten te verminderen met het oog op een effectieve toegang tot de rechter, rekening houdend met de Europese normen inzake onevenredige proceskosten en de gevolgen daarvan voor de toegang tot de rechter;
- het bestaande ethisch kader verder te versterken, onder meer de toezichts- en handhavingscapaciteit van de commissie voor gedragsnormen voor de overheidssector, en het systeem voor vermogensverklaringen te versterken en te digitaliseren;
- de hervorming van de smaadwet te voltooien om het werkklimaat voor journalisten te verbeteren, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten;
- ervoor te zorgen dat er regels of mechanismen voorhanden zijn om publieke media financiering te verstrekken die geschikt is voor de verwezenlijking van hun publieke taak, met waarborging van hun onafhankelijkheid;
- verdere inspanningen te blijven leveren om juridische belemmeringen in verband met de toegang tot financiering voor maatschappelijke organisaties aan te pakken, als onderdeel van de hervorming van de kieswet.

AANBEVELINGEN VOOR GRIEKENLAND

In het algemeen heeft Griekenland wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- volledige uitvoering gegeven aan de aanbeveling om ervoor te zorgen dat de rechterlijke macht wordt betrokken bij de benoeming van de voorzitter en de vicevoorzitter van de raad van state, de hoge raad en de rekenkamer, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen;
- enige verdere vooruitgang geboekt bij het opvoeren van de inspanningen met het oog op een solide staat van dienst op het gebied van vervolgingen en definitieve uitspraken in corruptiezaken, waaronder corruptie op hoog niveau;
- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft de voortzetting van het proces inzake het vaststellen van niet-wetgevende waarborgen en aanzienlijke vooruitgang geboekt met het begin van het wetgevingsproces met betrekking tot de bescherming van journalisten, voortbouwend op de activiteiten die door de taskforce werden geïnitieerd, met name inzake onrechtmatige rechtszaken tegen journalisten en hun veiligheid, overeenkomstig het aangenomen memorandum van overeenstemming en rekening houdend met de Europese normen voor de bescherming van journalisten;
- enige vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen dat belanghebbenden in de praktijk effectief en tijdig worden geraadpleegd over wetsontwerpen, onder meer door voldoende tijd te voorzien voor openbare raadplegingen;
- enige verdere vooruitgang geboekt bij verdere stappen om het huidige registratiesysteem voor maatschappelijke organisaties te evalueren, onder meer door een gestructureerde dialoog met maatschappelijke organisaties op gang te brengen, en te beoordelen of het nodig is hier wijzigingen in aan te brengen.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Griekenland aanbevolen om:

- inspanningen te blijven leveren met het oog op een solide staat van dienst op het gebied van vervolgingen en definitieve uitspraken in corruptiezaken, waaronder corruptie op hoog niveau;
- verdere vooruitgang te boeken met het proces inzake het vaststellen van wetgevende en niet-wetgevende waarborgen om de bescherming van journalisten te verbeteren, met name inzake onrechtmatige rechtszaken tegen journalisten en hun veiligheid, overeenkomstig het aangenomen memorandum van overeenstemming en rekening houdend met de Europese normen voor de bescherming van journalisten;
- de inspanningen op te voeren om ervoor te zorgen dat belanghebbenden in de praktijk effectief en tijdig worden geraadpleegd over wetsontwerpen, onder meer door de voorgeschreven termijn voor openbare raadplegingen in acht te nemen;
- de inspanningen op te voeren om het huidige rechtskader voor het registratiesysteem voor maatschappelijke organisaties te evalueren en te beoordelen of het moet worden gewijzigd, en tegelijkertijd werk te maken van een gestructureerde dialoog met maatschappelijke organisaties.

AANBEVELINGEN VOOR SPANJE

In het algemeen heeft Spanje wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige vooruitgang geboekt wat betreft het versterken van het statuut van de procureur-generaal, maar niet met betrekking tot het loskoppelen van de ambtstermijn van de procureur-generaal en die van de regering, rekening houdend met de Europese normen inzake onafhankelijkheid en autonomie van het openbaar ministerie;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt inzake de prioritaire vernieuwing van de raad voor de rechterlijke macht en het onmiddellijk na de vernieuwing op gang te brengen proces om de benoeming van de rechters die zitting hebben in deze raad, aan te passen, rekening houdend met de Europese normen inzake raden voor de rechtspraak;
- geen verdere vooruitgang geboekt op het gebied van het aannemen van lobbywetgeving, met inbegrip van de instelling van een verplicht openbaar register van lobbyisten;
- enige vooruitgang geboekt bij het opvoeren van de inspanningen om de uitdagingen aan te pakken in verband met de duur van onderzoeken en vervolgingen met het oog op een efficiëntere behandeling van corruptiezaken op hoog niveau, inclusief het voltooiën van de hervorming van het wetboek van strafvordering;
- geen vooruitgang geboekt bij het aanscherpen van de regels inzake belangenconflicten en vermogensverklaringen van personen met een hoge functie in de uitvoerende macht door de sanctiebevoegdheid van het bureau voor belangenconflicten te versterken;
- geen verdere vooruitgang geboekt wat betreft de verbetering van de toegang tot informatie, met name via een herziening van de wet inzake staatsgeheimen, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Spanje aanbevolen om:

- het statuut van de procureur-generaal te blijven versterken, met name wat betreft het loskoppelen van de ambtstermijn van de procureur-generaal en die van de regering, rekening houdend met de Europese normen inzake onafhankelijkheid en autonomie van het openbaar ministerie;
- voortbouwend op het akkoord van 25 juni 2024, de vernieuwing van de raad voor de rechterlijke macht af te ronden en het proces voort te zetten met het oog op de aanpassing van de benoemingsprocedure van zijn rechters-leden, rekening houdend met de Europese normen inzake raden voor de rechtspraak;
- lobbywetgeving aan te nemen, met inbegrip van het opzetten van een verplicht openbaar register van lobbyisten.
- de inspanningen op te voeren om de uitdagingen aan te pakken in verband met de duur van onderzoeken en vervolgingen met het oog op een efficiëntere behandeling van corruptiezaken op hoog niveau, inclusief het voltooiën van de hervorming van het wetboek van strafvordering;
- de regels aan te scherpen inzake belangenconflicten en vermogensverklaringen van personen met een hoge functie in de uitvoerende macht, onder meer door de onafhankelijkheid en de sanctiebevoegdheid van het bureau voor belangenconflicten te versterken;

- vooruitgang te boeken wat betreft de verbetering van de toegang tot informatie, met name via een herziening van de wet inzake staatsgeheimen, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.

AANBEVELINGEN VOOR FRANKRIJK

In het algemeen heeft Frankrijk wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt bij de voltooiing van de lopende projecten voor de volledige digitalisering van civielrechtelijke en strafrechtelijke procedures;
- aanzienlijke verdere vooruitgang geboekt met de inspanningen om ervoor te zorgen dat het justitieel stelsel over voldoende personele middelen beschikt, met name door de ontwikkeling van de instrumenten voor het meten van de werklust te voltooien om de behoeften beter te evalueren;
- enige vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen dat de regels inzake lobbyactiviteiten consequent worden toegepast op alle relevante actoren, ook op het hoogste niveau van de uitvoerende macht;
- geen vooruitgang geboekt bij het opvoeren van de inspanningen om de transparantie van media-eigendom te vergroten, met name in het geval van complexe aandeelhoudersstructuren, voortbouwend op de bestaande wettelijke waarborgen.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Frankrijk aanbevolen om:

- verdere inspanningen te blijven leveren om de lopende projecten voor de volledige digitalisering van civielrechtelijke en strafrechtelijke procedures af te ronden;
- de inspanningen op te voeren om ervoor te zorgen dat de regels inzake lobbyactiviteiten consequent worden toegepast op alle relevante actoren, ook op het hoogste niveau van de uitvoerende macht.
- de inspanningen op te voeren om de transparantie van media-eigendom te vergroten, met name in het geval van complexe aandeelhoudersstructuren, voortbouwend op de bestaande wettelijke waarborgen.

AANBEVELINGEN VOOR KROATIË

In het algemeen heeft Kroatië wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft het blijven leveren van structurele inspanningen om het salaris van rechters, openbare aanklagers en gerechtelijk personeel aan te pakken, rekening houdend met de Europese normen op het gebied van middelen en salarissen voor het justitieel stelsel;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft de vaststelling van uitgebreide wetgeving op het gebied van lobbyactiviteiten, onder meer met betrekking tot personen met een hoge functie in de uitvoerende macht, evenals met het instellen van een openbaar register van lobbyisten;
- enige vooruitgang geboekt bij het verhogen van de efficiëntie van het onderzoek naar en de vervolging van corruptiemisdrijven, maar geen vooruitgang tot stand gebracht bij de herziening van het wetboek van strafvordering en de wet inzake het bureau ter bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad, zoals uiteengezet in de corruptiebestrijdingsstrategie;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft de versterking van het kader voor een billijke en transparante toewijzing van overheidsreclame door duidelijke criteria, goede praktijken en toezichtsmaatregelen vast te stellen die de doeltreffende werking van de openbare aanbestedingsprocedure voor lokale en regionale media waarborgen;
- enige vooruitgang geboekt met betrekking tot de aanbeveling om verdere inspanningen te leveren om het probleem van de ten aanzien van journalisten gevoerde strategische rechtszaken tegen publieke participatie aan te pakken, onder meer door een herziening van de wettelijke bepalingen inzake smaad en door een beter gebruik aan te moedigen van procedureregels die het mogelijk maken om ongegronde rechtszaken af te wijzen, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten;
- enige vooruitgang geboekt bij de verdere verbetering van de opvolging van aanbevelingen en bij een meer systematische reactie op informatieverzoeken van de ombudspersoon;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Kroatië aanbevolen om:

- het wetboek van strafvordering en de wet inzake het bureau ter bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad te herzien, in overeenstemming met de corruptiebestrijdingsstrategie, om de efficiëntie van het onderzoek en de vervolging van corruptiemisdrijven verder te vergroten;
- de inspanningen op te voeren om het rechtskader en de toezichtmechanismen te versterken om te zorgen voor een eerlijke en transparante toewijzing van overheidsreclame op nationaal, regionaal en lokaal niveau, met inbegrip van de openbare aanbestedingsprocedure;
- verdere inspanningen te leveren om het probleem van de ten aanzien van journalisten gevoerde strategische rechtszaken tegen publieke participatie aan te pakken, onder meer door een herziening van de wettelijke bepalingen inzake smaad en door een beter gebruik aan te moedigen van procedureregels die het mogelijk maken om ongegronde rechtszaken af te wijzen, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten;

- de opvolging van aanbevelingen verder te verbeteren en te zorgen voor een meer systematische reactie op informatieverzoeken van de ombudspersoon.

AANBEVELINGEN VOOR ITALIË

In het algemeen heeft Italië wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft de voortzetting van de inspanningen ter verbetering van de digitalisering van strafrechtbanken en parketten;
- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft het vaststellen van uitgebreide regels inzake belangenconflicten en geen verdere vooruitgang wat betreft het vaststellen van lobbywetgeving met het oog op de invoering van een operationeel lobbyregister, met inbegrip van een wetgevingsvoetafdruk;
- geen verdere vooruitgang geboekt wat betreft een doeltreffende en snelle aanpak van de praktijk waarbij donaties via politieke stichtingen en verenigingen worden doorgesluisd naar politieke partijen en wat betreft de invoering van een uniek elektronisch register voor informatie over partij- en campagnefinanciering;
- geen verdere vooruitgang geboekt met het invoeren van wetgevings- en andere waarborgen om de regelgeving inzake smaad en de bescherming van het beroepsgeheim en van journalistieke bronnen te hervormen, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten;
- geen verdere vooruitgang geboekt wat betreft het voortzetten van inspanningen voor de oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Italië aanbevolen om:

- de inspanningen ter verbetering van de digitalisering van strafrechtbanken en parketten voort te zetten;
- het hangende wetgevingsvoorstel inzake belangenconflicten goed te keuren en uitgebreide regels inzake lobbyactiviteiten vast te stellen om een operationeel lobbyregister op te zetten, met inbegrip van een wetgevingsvoetafdruk;
- de praktijk waarbij donaties via politieke stichtingen en verenigingen worden doorgesluisd naar politieke partijen, doeltreffend en snel aan te pakken en een uniek elektronisch register in te voeren voor informatie over partij- en campagnefinanciering;
- het wetgevingsproces inzake de ontwerphervorming inzake smaad, de bescherming van het beroepsgeheim en journalistieke bronnen voort te zetten en daarbij elk risico op negatieve gevolgen voor de persvrijheid te vermijden en ervoor te zorgen dat daarbij rekening wordt gehouden met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten;
- ervoor te zorgen dat er regels of mechanismen voorhanden zijn om publieke media financiering te verstrekken die geschikt is voor de verwezenlijking van hun publieke taak, met waarborging van hun onafhankelijkheid;
- de inspanningen op te voeren voor de oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs.

AANBEVELINGEN VOOR CYPRUS

In het algemeen heeft Cyprus wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige vooruitgang geboekt wat betreft het versterken van de onafhankelijkheid en de verantwoordingsplicht van het openbaar ministerie, onder meer door te voorzien in de mogelijkheid tot herziening van de beslissing van de procureur-generaal om geen vervolging in te stellen of de procedure stop te zetten, rekening houdend met de Europese normen inzake onafhankelijkheid en autonomie van het openbaar ministerie;
- enige vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen dat de onlangs opgerichte onafhankelijke autoriteit voor corruptiebestrijding over de financiële, personele en technische middelen beschikt om haar bevoegdheden effectief uit te oefenen;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft de invoering van regels inzake de bekendmaking van vermogensbestanddelen van gekozen functionarissen die waarborgen dat alle betrokken gegevens regelmatig worden ingediend en doeltreffend, regelmatig en volledig worden geverifieerd;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft het goedkeuren van wetgeving om een billijke en transparante verdeling van de reclame-uitgaven door de staat en staatsbedrijven te waarborgen.
- enige verdere vooruitgang geboekt met de voortzetting van het proces dat gericht is op het versterken van de regels en mechanismen om het onafhankelijke bestuur van publieke media aan te scherpen, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- enige verdere vooruitgang geboekt bij het aannemen van een kader voor de effectieve en tijdige raadpleging van belanghebbenden bij het wetgevingsproces en te zorgen voor de implementatie hiervan;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Cyprus aanbevolen om:

- plannen uit te werken om wetgeving aan te nemen die tot doel heeft een duidelijker onderscheid te maken tussen de adviserende en de vervolgingstaken van de procureur-generaal en maatregelen te nemen om een doeltreffende toetsing in te stellen van diens beslissingen om geen vervolging in te stellen of de procedure stop te zetten, rekening houdend met de Europese normen inzake onafhankelijkheid en autonomie van het openbaar ministerie.
- de inspanningen voort te zetten om ervoor te zorgen dat de onlangs opgerichte onafhankelijke autoriteit voor corruptiebestrijding over de personele en technische middelen beschikt om haar bevoegdheden effectief uit te oefenen;
- te zorgen voor de doeltreffende tenuitvoerlegging van regels inzake de bekendmaking van vermogensbestanddelen van gekozen functionarissen die waarborgen dat alle betrokken gegevens regelmatig worden ingediend en doeltreffend, regelmatig en volledig worden geverifieerd;
- wetgeving aan te nemen om een billijke en transparante verdeling van de reclame-uitgaven door de staat en staatsbedrijven te waarborgen;

- verdere vooruitgang te boeken met het proces dat gericht is op het versterken van de regels en mechanismen om het onafhankelijke bestuur van publieke media aan te scherpen, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- de inspanningen voort te zetten om te zorgen voor een doeltreffende en tijdige raadpleging van belanghebbenden in het wetgevingsproces en tekortkomingen aan te pakken.

AANBEVELINGEN VOOR LETLAND

In het algemeen heeft Letland wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- geen vooruitgang geboekt bij het nemen van maatregelen om te zorgen voor adequate waarborgen tegen ongeoorloofde politieke beïnvloeding bij de benoeming van rechters van het hooggerechtshof, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen;
- enige verdere vooruitgang geboekt om te zorgen voor de effectieve uitvoering van de lobbywetgeving, met inbegrip van de oprichting van een speciaal lobbyregister;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Letland aanbevolen om:

- maatregelen te nemen om te zorgen voor adequate waarborgen tegen ongeoorloofde politieke beïnvloeding bij de bestaande benoemingsprocedure van rechters van het hooggerechtshof, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen;
- verder te werken aan de effectieve uitvoering van de lobbywetgeving, met inbegrip van de oprichting van een speciaal lobbyregister.

AANBEVELINGEN VOOR LITOUWEN

In het algemeen heeft Litouwen wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft het voortzetten van de hervorming van het rechtsbijstandstelsel, door te zorgen voor passende voorwaarden voor rechtsbijstandverleners, rekening houdend met de Europese normen inzake rechtsbijstand;
- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft de voortzetting van de inspanningen om de transparantie van het systeem van benoemingen in gerechtelijke functies te verbeteren, met name in het hooggerechtshof, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft de voortzetting van de inspanningen om het justitieel stelsel van adequate middelen te voorzien, onder meer wat de salarissen van aanklagers en niet-rechterlijk personeel betreft, rekening houdend met de Europese normen op het gebied van middelen en salarissen voor het justitieel stelsel;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft het ter beschikking stellen van voldoende personele en financiële middelen voor het bureau van de parlementaire ombudspersonen, rekening houdend met de Europese normen inzake middelen voor ombudsdiensten en de VN-beginselen van Parijs;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Litouwen aanbevolen om:

- de hervorming van het rechtsbijstandstelsel te voltooien, in het bijzonder door de administratieve lasten te verminderen en te zorgen voor passende voorwaarden voor rechtsbijstandverleners, rekening houdend met de Europese normen inzake rechtsbijstand;
- de inspanningen voort te zetten om de transparantie van het systeem van benoemingen in gerechtelijke functies te verbeteren, met name in het hooggerechtshof, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen;
- inspanningen te blijven leveren voor de inzet van voldoende personele en financiële middelen in het justitieel stelsel, rekening houdend met de Europese normen inzake middelen voor het justitieel stelsel.

AANBEVELINGEN VOOR LUXEMBURG

In het algemeen heeft Luxemburg wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- de aanbeveling wat betreft de voortzetting van het proces tot goedkeuring van de hervorming inzake het toegankelijker maken van rechtsbijstand, volledig uitgevoerd;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt op gebied van de evaluatie van de nieuwe wetgeving inzake lobbyactiviteiten bij het parlement en de werking van het transparantieregister, maar geen vooruitgang geboekt ervoor te zorgen dat deze voldoet aan de noodzakelijke transparantievereisten die zijn vastgelegd in het reglement van orde van het parlement;
- enige verdere vooruitgang geboekt om de uitvoering te waarborgen van de aangenomen maatregelen in verband met de termijn voor de behandeling van verzoeken om openbaarmaking van officiële documenten, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft het verbeteren van het legislatieve besluitvormingsproces door belanghebbende partijen meer mogelijkheden te bieden om deel te nemen aan openbare raadplegingen.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Luxemburg aanbevolen om:

- de inspanningen op te voeren om civiele, strafrechtelijke en administratieve procedures volledig te digitaliseren.
- de inspanningen op te voeren om de informatie in het transparantieregister te verbeteren, onder meer door alle in het reglement van orde van het Parlement opgenomen informatie te bestrijken.
- de hervorming van de rechtskader voor de openbaarmaking van officiële documenten voort te zetten, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.
- het legislatief besluitvormingsproces te verbeteren, met name op het niveau van het Parlement, door de transparantie en de betrokkenheid van belanghebbenden bij de openbare raadplegingen te vergroten.

AANBEVELINGEN VOOR HONGARIJE

In het algemeen heeft Hongarije wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- geen vooruitgang geboekt bij de verbetering van de transparantie van de systemen voor de toewijzing van zaken in lagere rechtbanken, rekening houdend met de Europese normen voor de toewijzing van zaken;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft de goedkeuring van brede hervormingen op het gebied van lobbyactiviteiten en draaideurpraktijken en wat betreft een verdere versterking van het systeem van vermogensverklaringen, zodat het toezicht en de handhaving op dit vlak doeltreffend kunnen verlopen;
- nog geen vooruitgang geboekt wat betreft het opbouwen van een solide staat van dienst op het gebied van onderzoeken, vervolgingen en definitieve uitspraken in corruptiezaken op hoog niveau;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft de invoering van mechanismen om de functionele onafhankelijkheid van de mediaregulator te versterken, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van mediaregulatoren;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft het aanscherpen van de regels en mechanismen ter versterking van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft het goedkeuren van wetgeving om een billijke en transparante verdeling van de reclame-uitgaven door de staat en staatsbedrijven te waarborgen;
- geen vooruitgang geboekt op het gebied van het bevorderen van een veilige en stimulerende ruimte voor het maatschappelijk middenveld en het wegnemen van obstakels waarmee maatschappelijke organisaties worden geconfronteerd, onder meer door wetgeving in te trekken die hun vermogen tot functioneren belemmert, met name de immigratiebelasting.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, waarbij Hongarije ook wordt herinnerd aan de verplichting om te voldoen aan de uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie op het gebied van de rechtsstaat en de inbreukprocedures in verband met de rechtsstaat waarnaar wordt verwezen in het landenhoofdstuk, de beoordeling van de Commissie in het kader van het algemene conditionaliteitsregime, de desbetreffende punten van zorg in het kader van de door het Europees Parlement ingeleide procedure van artikel 7, lid 1, VEU, de toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het nationale herstel- en veerkrachtplan, en de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees Semester, wordt Hongarije aanbevolen om:

- de transparantie te verbeteren van de systemen voor de toewijzing van zaken in lagere rechtbanken, rekening houdend met de Europese normen voor de toewijzing van zaken;
- structurele maatregelen te nemen met het oog op een verhoging van de bezoldiging van rechters, gerechtelijk personeel en personeel bij het openbaar ministerie, rekening houdend met de Europese normen op het gebied van bezoldiging voor het justitieel stelsel;

- brede hervormingen op het gebied van lobbyactiviteiten en draaideurpraktijken goed te keuren en het systeem van vermogensverklaringen verder te verbeteren, zodat het toezicht en de handhaving op dit vlak doeltreffend kunnen verlopen;
- een solide staat van dienst op te bouwen op het gebied van onderzoeken, vervolgingen en definitieve uitspraken in corruptiezaken op hoog niveau.
- mechanismen in te voeren om de functionele onafhankelijkheid van de mediaregulator te versterken, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van mediaregulatoren;
- wetgeving aan te nemen om een billijke en transparante verdeling van de reclame-uitgaven door de staat en staatsbedrijven te waarborgen;
- de regels en mechanismen ter versterking van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media aan te scherpen, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- belemmeringen voor maatschappelijke organisaties weg te nemen en een veilige en stimulerende ruimte voor het maatschappelijk middenveld te bevorderen, onder meer door de intrekking van wetgeving die hun hun vermogen tot functioneren belemmert, met name de immigratiebelasting.

AANBEVELINGEN VOOR MALTA

In het algemeen heeft Malta wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige vooruitgang geboekt wat betreft de noodzakelijke betrokkenheid van de rechterlijke macht bij de benoeming van de opperrechter, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen en het advies van de Commissie van Venetië;
- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft het opvoeren van de inspanningen om justitie efficiënter te maken, met name op het vlak van de verkorting van de procedures;
- enige vooruitgang geboekt bij de aanpak van de uitdagingen in verband met de duur van onderzoeken in corruptiezaken op hoog niveau, en geen vooruitgang geboekt wat betreft het opbouwen van een solide staat van dienst op het gebied van definitieve rechterlijke uitspraken;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft het aannemen van wetgevende en andere waarborgen ter verbetering van de werkomgeving van journalisten, en geen vooruitgang geboekt wat betreft toegang tot officiële documenten, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten en de toegang tot officiële documenten;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft het aanscherpen van de regels en mechanismen ter versterking van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- nog geen vooruitgang geboekt wat betreft de oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs;
- enige vooruitgang geboekt op het gebied van de inspraak van het publiek in het wetgevingsproces, maar er is geen formeel kader vastgesteld.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Malta aanbevolen om:

- de door de regering goedgekeurde ontwerphervorming voort te zetten om de rechterlijke macht te betrekken bij de procedure voor de benoeming van de opperrechter;
- meer inspanningen te leveren om justitie efficiënter te maken, in het bijzonder op het vlak van verkorting van de procedures, onder meer door te voorzien in extra middelen.
- inspanningen te blijven leveren om uitdagingen in verband met de duur van onderzoeken in corruptiezaken op hoog niveau aan te pakken, onder meer door het opbouwen van een solide staat van dienst op het gebied van definitieve rechterlijke uitspraken;
- wetgevende en andere waarborgen aan te nemen ter verbetering van de werkomgeving van journalisten, onder meer wat betreft toegang tot officiële documenten, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten en de toegang tot officiële documenten;
- de regels en mechanismen ter versterking van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media aan te scherpen, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- de maatregelen op te voeren voor de oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs;

- een formeel kader in te voeren voor inspraak van het publiek in het wetgevingsproces.

AANBEVELINGEN VOOR NEDERLAND

Over het algemeen heeft Nederland wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt om het niveau van digitalisering van het rechtsstelsel te verbeteren, met name wat betreft de publicatie van rechterlijke beslissingen;
- enige verdere vooruitgang geboekt bij de voltooiing van de herziening van de regels inzake draaideurconstructies waarbij voormalige ministers en staatssecretarissen betrokken zijn, met inbegrip van een afkoelingsperiode van twee jaar en beperkingen op betaalde activiteiten;
- enige vooruitgang geboekt inzake de vaststelling van strengere transparantieregels voor lobbyactiviteiten voor leden van de regering en het parlement;
- enige verdere vooruitgang geboekt met de uitgebreide follow-up van de kinderopvangtoeslagaffaire, waarbij alle relevante overheidsinstanties worden betrokken, mede voortbouwend op het werk van de Staatscommissie Rechtsstaat.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Nederland aanbevolen om:

- inspanningen te blijven leveren om personeelstekorten en moeilijke arbeidsomstandigheden in het justitieel stelsel aan te pakken;
- de herziening van de regels inzake draaideurpraktijken waarbij voormalige ministers en staatssecretarissen betrokken zijn, met inbegrip van een afkoelingsperiode van twee jaar en beperkingen op betaalde activiteiten, af te ronden;
- strengere transparantieregels vast te stellen voor lobbyactiviteiten voor leden van de regering en het parlement;
- het bestuur van publieke media te versterken en hun vermogen om journalistieke normen te handhaven, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- te zorgen voor een adequate follow-up van de aanbevelingen van de Staatscommissie Rechtsstaat, waarbij de rechtsbescherming van de burgers wordt versterkt.

AANBEVELINGEN VOOR OOSTENRIJK

In het algemeen heeft Oostenrijk wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- geen vooruitgang geboekt bij de aanpak van de noodzakelijke betrokkenheid van de rechterlijke macht bij de benoeming van voorzitters van administratieve rechtbanken, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen en de selectie van rechtbankvoorzitters;
- geen verdere vooruitgang geboekt wat betreft het voortzetten van de hervorming met het oog op de oprichting van een onafhankelijk federaal openbaar ministerie, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid en autonomie van het openbaar ministerie, onder meer om de onafhankelijke werking van de gespecialiseerde corruptiebestrijdingsdienst te waarborgen;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft de invoering van doeltreffende regels voor het openbaar maken van vermogensbestanddelen en belangen door parlementsleden, met inbegrip van doeltreffende toezichts- en sanctiemechanismen;
- geen vooruitgang geboekt bij de vaststelling van wetgeving om het kader voor lobbyactiviteiten te versterken, onder meer wat betreft de reikwijdte, het toezicht en de handhaving ervan.
- enige verdere vooruitgang geboekt bij het zetten van stappen om het kader voor de toewijzing van overheidsreclame door overheidsinstanties op alle niveaus te hervormen, met name om de billijkheid en transparantie van de verdeling ervan te verbeteren;
- de aanbeveling om vorderingen te maken met de hervorming inzake toegang tot officiële informatie, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten, volledig uitgevoerd;

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Oostenrijk aanbevolen om:

- de noodzaak van betrokkenheid van de rechterlijke macht bij de benoeming van voorzitters van administratieve rechtbanken aan te pakken, rekening houdend met de Europese normen inzake rechterlijke benoemingen en de selectie van rechtbankvoorzitters;
- de hervorming met het oog op de oprichting van een onafhankelijk federaal openbaar ministerie voort te zetten, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid en autonomie van het openbaar ministerie, onder meer om de onafhankelijke werking van de gespecialiseerde corruptiebestrijdingsdienst te waarborgen;
- doeltreffende regels voor het openbaar maken van vermogensbestanddelen en belangen door parlementsleden in te voeren, met inbegrip van doeltreffende toezichts- en sanctiemechanismen;
- een wetgevingsvoorstel aan te nemen om het kader voor lobbyactiviteiten te versterken, met inbegrip van een transparantieregister;
- stappen te ondernemen om te zorgen voor een correcte uitvoering en handhaving met betrekking tot de billijke verdeling van overheidsreclame.

AANBEVELINGEN VOOR POLEN

In het algemeen heeft Polen wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige vooruitgang geboekt wat betreft het scheiden van de functie van minister van Justitie van die van procureur-generaal en aanzienlijke vooruitgang geboekt inzake het voortzetten van de inspanningen wat betreft het waarborgen van de functionele onafhankelijkheid van het openbaar ministerie ten opzichte van de regering;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft het versterken van de bestaande integriteitsregels door lobbyregels in te voeren en enige vooruitgang geboekt wat betreft het standaardiseren van een onlinesysteem voor vermogensverklaringen van ambtenaren en parlementsleden;
- enige vooruitgang geboekt om onafhankelijke en doeltreffende onderzoeken en vervolgingen te waarborgen, geen vooruitgang geboekt wat betreft het aanpakken van het brede toepassingsgebied van het stelsel van onschendbaarheid voor personen met een hoge functie in de uitvoerende macht, nog geen vooruitgang geboekt wat betreft het afzien van het opnemen van straffeloosheidsclausules in de wetgeving, teneinde een solide staat van dienst op het gebied van corruptiezaken op hoog niveau mogelijk te maken;
- enige vooruitgang geboekt om te waarborgen dat billijke, transparante en niet-discriminerende procedures worden gevolgd voor het toekennen van licenties aan mediakanalen;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft het aanscherpen van de regels en mechanismen ter versterking van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- de aanbeveling om een meer systematische follow-up van de bevindingen van de hoge rekenkamer tot stand te brengen en dringend te zorgen voor een snelle benoeming van de leden van het college van de hoge rekenkamer om te verzekeren dat deze instantie doeltreffend kan functioneren, volledig uitgevoerd;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft het verbeteren van het kader waarbinnen het maatschappelijk middenveld opereert, en de aanbeveling om dergelijke inspanningen verder te zetten met betrekking tot de ombudspersoon, rekening houdend met de Europese normen inzake het maatschappelijk middenveld en ombudsinstanties volledig uitgevoerd.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, waaronder de afsluiting van de procedure van artikel 7, lid 1, door de Europese Commissie, en in het licht van het actieplan voor de rechtsstaat ter versterking van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, waarbij Polen ook wordt herinnerd aan de verplichting om te voldoen aan de uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie op het gebied van de rechtsstaat en de inbreukprocedures in verband met de rechtsstaat waarnaar wordt verwezen in het landenhoofdstuk, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Polen aanbevolen om:

- inspanningen te blijven leveren om de functie van minister van Justitie te scheiden van die van procureur-generaal en verdere inspanningen te leveren om de functionele

onafhankelijkheid van het openbaar ministerie ten opzichte van de regering te waarborgen;

- de bestaande integriteitsregels te versterken door lobbyregels en een gestandaardiseerd onlinesysteem voor vermogensverklaringen van ambtenaren en parlementsliden in te voeren;
- inspanningen te blijven leveren om onafhankelijke en doeltreffende onderzoeken en vervolgingen te waarborgen, het brede toepassingsgebied van het stelsel van onschendbaarheid voor personen met een hoge functie in de uitvoerende macht aan te pakken en eerder ingevoerde straffeloosheidsclausules in de wetgeving te schrappen, teneinde een solide staat van dienst op het gebied van corruptiezaken op hoog niveau mogelijk te maken.
- de inspanningen voort te zetten om te waarborgen dat billijke, transparante en niet-discriminerende procedures worden gevolgd voor het toekennen van licenties aan mediakanalen;
- de inspanningen voort te zetten wat betreft de totstandkoming van een doeltreffend wetgevingskader voor de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- het lopende proces ter verbetering van het kader waarbinnen het maatschappelijk middenveld opereert voort te zetten, rekening houdend met de Europese normen inzake maatschappelijke organisaties.

AANBEVELINGEN VOOR PORTUGAL

In het algemeen heeft Portugal wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige vooruitgang geboekt wat betreft het voortzetten van inspanningen om justitie van voldoende personele middelen te voorzien, met name wat betreft niet-rechterlijk personeel, en enige verdere vooruitgang geboekt om de efficiëntie van het justitiële stelsel te verbeteren, met name van administratieve en fiscale rechtbanken;
- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft het voortzetten van de inspanningen om de transparantie in de toewijzing van zaken te vergroten, met name door toezicht te houden op de uitvoering van de nieuwe regels inzake elektronische toewijzing;
- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft het voortzetten van de inspanningen om te voorzien in voldoende middelen voor het voorkomen, onderzoeken en vervolgen van corruptie, onder meer voor het nieuwe mechanisme voor corruptiebestrijding;
- enige verdere vooruitgang geboekt om te zorgen voor de effectieve monitoring en verificatie van vermogensverklaringen door de entiteit voor transparantie;
- enige verdere vooruitgang geboekt wat betreft het voltooiën van de hervormingen voor het transparanter maken van het wetgevingsproces, met name inzake de implementatie van instrumenten voor effectbeoordeling.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Portugal aanbevolen om:

- de inspanningen op te voeren om justitie van voldoende personele middelen te voorzien, met name wat betreft niet-rechterlijk personeel, en om de efficiëntie ervan te verbeteren, met name van administratieve en fiscale rechtbanken;
- maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de algemene strafproceswetgeving toereikend is om complexe strafprocedures efficiënt aan te pakken;
- door te gaan met de geleverde inspanningen om voldoende middelen te waarborgen voor het voorkomen, onderzoeken en vervolgen van corruptie, onder meer voor het nieuwe mechanisme voor corruptiebestrijding.
- te zorgen voor de effectieve monitoring en verificatie van vermogensverklaringen door de entiteit voor transparantie;
- de hervormingen voor het transparanter maken van het wetgevingsproces af te ronden, met name wat betreft de implementatie van instrumenten voor effectbeoordeling.

AANBEVELINGEN VOOR ROEMENIË

In het algemeen heeft Roemenië wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- enige verdere vooruitgang geboekt bij de voltooiing van het proces dat is gestart om rekening te houden met de aanbevelingen in het advies van de Commissie van Venetië over de wetten inzake het justitieel stelsel;
- enige verdere vooruitgang geboekt met de inspanningen om ervoor te zorgen dat het justitieel stelsel over voldoende personele middelen beschikt, onder meer voor het openbaar ministerie, rekening houdend met de Europese normen inzake middelen voor het justitieel stelsel;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft het nemen van maatregelen, met name op operationeel niveau, om tegemoet te komen aan de resterende punten van zorg over het onderzoek en de vervolging van strafbare feiten in het rechtswezen, onder meer met betrekking tot corruptiemisdrijven, rekening houdend met de Europese normen;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft de invoering van regels inzake lobbyactiviteiten voor leden van het parlement;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft het aanscherpen van de regels en mechanismen ter versterking van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- geen verdere vooruitgang geboekt om een doeltreffende openbare raadpleging te waarborgen voorafgaand aan de vaststelling van wetgeving;
- enige vooruitgang geboekt bij het verkrijgen van de accreditatie van een nationaal mensenrechteninstituut, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Roemenië aanbevolen om:

- het proces af te ronden dat is gestart om rekening te houden met de aanbevelingen van de Commissie van Venetië over de wetten inzake het justitieel stelsel, onder meer door middel van raadplegingen en evaluaties met het oog op de verdere verbetering van de wetten inzake het justitieel stelsel bij een volgende gelegenheid;
- inspanningen te blijven leveren voor de inzet van voldoende personele middelen in het justitieel stelsel, onder meer voor het openbaar ministerie, rekening houdend met de Europese normen inzake middelen voor het justitieel stelsel;
- maatregelen te nemen, met name op operationeel niveau, om ervoor te zorgen dat strafbare feiten in het rechtswezen op een doeltreffende wijze worden onderzocht en vervolgd, onder meer met betrekking tot corruptiemisdrijven, rekening houdend met de Europese normen;
- regels inzake lobbyactiviteiten in te voeren voor leden van het parlement;
- de inspanningen op te voeren om de regels en mechanismen ter versterking van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media aan te scherpen, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- de inspanningen op te voeren om te zorgen voor effectieve openbare raadplegingen voordat wetgeving wordt goedgekeurd;

- het proces voort te zetten om de accreditatie te verkrijgen van twee nationale mensenrechteninstellingen, rekening houdend met de VN-beginselen van Parijs.

AANBEVELINGEN VOOR SLOVENIË

In het algemeen heeft Slovenië wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- aanzienlijke verdere vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen dat de regels inzake parlementaire onderzoeken passende waarborgen bevatten voor de onafhankelijkheid van rechters en openbare aanklagers, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- enige vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen de hervorming van de rechterlijke benoemingen voldoende waarborgen voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht bevat, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- enige vooruitgang geboekt bij het nemen van maatregelen om het salaris van rechters en openbare aanklagers te verhogen, rekening houdend met de Europese normen op het gebied van middelen en salarissen voor het justitieel stelsel;
- enige vooruitgang geboekt met betrekking tot de aanbeveling om de nieuwe strategie voor de bestrijding van corruptie en het actieplan met concrete maatregelen goed te keuren, evenals een tijdschema voor de uitvoering, en enige vooruitgang geboekt bij opvoeren van de inspanningen om een solide staat van dienst op te bouwen op het gebied van onderzoeken, vervolgingen en definitieve uitspraken in corruptiemisdrijven, ook in zaken op hoog niveau.
- enige vooruitgang geboekt met het begin van het wetgevingsproces en de voortzetting van het proces inzake het vaststellen van niet-wetgevende waarborgen met betrekking tot de bescherming van journalisten, met name online, rekening houdend met de Europese normen voor de bescherming van journalisten.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, wordt Slovenië aanbevolen om:

- het wetgevingsproces af te ronden met oog op de wijziging van de regels inzake parlementaire onderzoeken die passende waarborgen moeten bevatten voor de onafhankelijkheid van rechters en openbare aanklagers, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- verdere maatregelen nemen om ervoor te zorgen de hervorming van de rechterlijke benoemingen voldoende waarborgen voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht bevat, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- maatregelen te voltooien om het salaris van rechters en openbare aanklagers te verhogen, rekening houdend met de Europese normen op het gebied van middelen en salarissen voor het justitieel stelsel;
- de goedkeuring te voltooien van de nieuwe corruptiebestrijdingsstrategie en het daarbij horende actieplan en een aanvang te maken met de uitvoering en maatregelen te nemen om een solide staat van dienst op te bouwen op het gebied van onderzoeken, vervolgingen en definitieve uitspraken in corruptiemisdrijven, ook in zaken op hoog niveau;

- verdere vooruitgang te boeken met het vaststellen van wetgevende en niet-wetgevende waarborgen om de bescherming van journalisten te verbeteren, met name online, rekening houdend met de Europese normen voor de bescherming van journalisten;
- ervoor te zorgen dat er regels of mechanismen voorhanden zijn om publieke media financiering te verstrekken die geschikt is voor de verwezenlijking van hun publieke taak, met waarborging van hun onafhankelijkheid.

AANBEVELINGEN VOOR SLOWAKIJE

In het algemeen heeft Slowakije wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- geen vooruitgang geboekt wat betreft de invoering van maatregelen om ervoor te zorgen dat voor de leden van de raad voor de rechtspraak, met name de leden die niet door rechters zijn gekozen, bij ontslag voldoende waarborgen op het gebied van onafhankelijkheid gelden, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van raden voor de rechtspraak;
- geen vooruitgang geboekt om ervoor te zorgen dat er voldoende waarborgen zijn en dat deze naar behoren in acht worden genomen wanneer rechters naar aanleiding van hun rechterlijke beslissingen strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld voor het misdrijf “misbruik van recht”;
- nog geen vooruitgang geboekt bij het indienen van voorstellen om lobbyactiviteiten te reguleren en de wetgeving inzake belangenconflicten en vermogensverklaringen aan te scherpen;
- geen vooruitgang geboekt bij het nemen van maatregelen om de coördinatie tussen de verschillende rechtshandavingsinstanties te verbeteren en de objectiviteit van de beslissingen van het openbaar ministerie te waarborgen, geen wetswijzigingen voorgesteld ter beperking van de bevoegdheid van de procureur-generaal om beslissingen van het openbaar ministerie nietig te verklaren teneinde een meer solide staat van dienst op te bouwen op het gebied van corruptiezaken op hoog niveau;
- geen vooruitgang geboekt wat betreft het versterken van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- enige vooruitgang geboekt wat betreft het voortzetten van het proces tot vaststelling van wetgevende en andere waarborgen ter verbetering van de fysieke veiligheid en de werkomgeving van journalisten, onder meer in het kader van de hervorming van de smaadwet, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten;
- geen vooruitgang geboekt om een effectieve openbare raadpleging en betrokkenheid van belanghebbenden bij het wetgevingsproces te waarborgen.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, en herinnerend aan de desbetreffende toezeggingen die zijn gedaan in het kader van het herstel- en veerkrachtplan en de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees Semester, wordt Slowakije aanbevolen om:

- maatregelen in te voeren om ervoor te zorgen dat voor de leden van de raad voor de rechtspraak, met name de leden die niet door rechters zijn gekozen, bij ontslag voldoende waarborgen op het gebied van onafhankelijkheid gelden, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van raden voor de rechtspraak;
- ervoor te zorgen dat er voldoende waarborgen gelden en dat deze naar behoren in acht worden genomen wanneer rechters naar aanleiding van hun rechterlijke beslissingen strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld voor het misdrijf “misbruik van recht”;

- regels voor lobbyactiviteiten voor te stellen en de wetgeving inzake belangenconflicten en vermogensverklaringen aan te scherpen;
- te zorgen voor een doeltreffend en onafhankelijk onderzoek naar en vervolging van corruptiezaken op hoog niveau teneinde een solide staat van dienst te kunnen opbouwen, onder meer door ongepaste inmenging in dergelijke zaken te voorkomen en door het gebruik van de bevoegdheden van de procureur-generaal om definitieve onderzoeks- en vervolgingsbeslissingen nietig te verklaren, te beperken;
- de regels en mechanismen te versterken wat betreft het herstellen en het waarborgen van de bestuurlijke en de redactionele onafhankelijkheid van publieke media, rekening houdend met de Europese normen inzake publieke media;
- vooruitgang te boeken wat betreft het proces tot vaststelling van wetgevende en andere waarborgen ter verbetering van de fysieke veiligheid en de werkomgeving van journalisten, onder meer in het kader van de hervorming van de smaadwet, rekening houdend met de Europese normen inzake de bescherming van journalisten.
- te zorgen voor een doeltreffende openbare raadpleging en betrokkenheid van belanghebbenden bij het wetgevingsproces, onder meer door buitensporig gebruik van de versnelde procedure te voorkomen.

AANBEVELINGEN VOOR FINLAND

In het algemeen heeft Finland wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft de aanbeveling om de bevindingen van het verslag over de beoordeling en toekomstige ontwikkelingstendensen van het gerechtelijk apparaat te blijven volgen, en enige vooruitgang geboekt met de hervorming van de benoeming van lekenrechters, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- geen verdere vooruitgang geboekt met het vaststellen van wetgeving inzake ongeoorloofde beïnvloeding en enige vooruitgang geboekt om stappen te blijven ondernemen om een herziening voor te stellen van het strafrechtelijk delict van buitenlandse omkoping;
- geen vooruitgang geboekt met betrekking tot de versterking van het kader voor integriteit en verantwoording dat van toepassing is op ministers en andere personen aan wie de hoogste functies in de uitvoerende macht zijn toevertrouwd door een gedragscode voor deze personen aan te nemen;
- enige verdere vooruitgang geboekt met betrekking tot de voortzetting van de hervorming van de wet op de openbaarheid van bestuur om te zorgen voor effectieve en ruimere toegang tot documenten, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Finland aanbevolen om:

- de werkzaamheden van de werkgroep “Waarborgen voor de rechtsstaat en ontwikkeling van het gerechtelijk apparaat” voort te zetten om de onafhankelijkheid van het justitieel stelsel te versterken en de kwaliteit van de rechtsbescherming te verbeteren;
- het benoemingssysteem van lekenrechters te hervormen, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- wetgeving aan te nemen inzake ongeoorloofde beïnvloeding en stappen te ondernemen om een herziening voor te stellen van het strafrechtelijk delict van buitenlandse omkoping;
- het kader voor integriteit en verantwoording te versterken dat van toepassing is op ministers en andere personen aan wie de hoogste functies in de uitvoerende macht zijn toevertrouwd door een gedragscode voor deze personen aan te nemen;
- de hervorming van de wet op de openbaarheid van bestuur voort te zetten om te zorgen voor effectieve en ruimere toegang tot documenten, rekening houdend met de Europese normen inzake toegang tot officiële documenten.

AANBEVELINGEN VOOR ZWEDEN

In het algemeen heeft Zweden wat betreft de aanbevelingen in het verslag over de rechtsstaat 2023:

- geen vooruitgang geboekt om te waarborgen dat het benoemingssysteem van lekenrechters hun onafhankelijkheid waarborgt, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- de evaluatie van de reikwijdte, het effect en de uitvoering van de regels inzake draaideurpraktijken waarbij personen met een hoge functie in de uitvoerende macht betrokken zijn, volledig uitgevoerd;
- enige vooruitgang geboekt bij de versterking van de strijd tegen buitenlandse omkoping door de bestaande wettelijke definities te wijzigen om de situatie op het gebied van de vervolging van en definitieve uitspraken in zaken van buitenlandse omkoping te verbeteren;
- enige verdere vooruitgang geboekt met de voortzetting van de inspanningen om te waarborgen dat de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld niet onnodig wordt beperkt door de lopende hervormingen van het rechtskader voor de financiering en werking van maatschappelijke organisaties.

Op basis hiervan en rekening houdend met andere ontwikkelingen gedurende de referentieperiode, wordt Zweden aanbevolen om:

- ervoor te zorgen dat het benoemingssysteem van lekenrechters hun onafhankelijkheid waarborgt, rekening houdend met de Europese normen inzake de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;
- te zorgen voor de passende follow-up van de evaluatie van de regels inzake draaideurconstructies;
- de bestrijding van buitenlandse omkoping te versterken door de bestaande wettelijke definities te wijzigen om de situatie op het gebied van de vervolging van en definitieve uitspraken in zaken van buitenlandse omkoping te verbeteren;
- de inspanningen voort te zetten om te waarborgen dat de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld niet onnodig wordt beperkt door de hervormingen van het rechtskader voor de financiering en werking van maatschappelijke organisaties.